

Motion till riksdagen

1988/89:Ju23

av Rolf Dahlberg m.fl. (m)

med anledning av prop. 1988/89:124 om vissa
tvångsmedelsfrågor

I propositionen behandlas olika frågor gällande användningen av straffprocessuella tvångsmedel. Det föreslås inga ändringar beträffande polisens rätt att besluta om husrannsakan m.m.

Bestämmelserna i 28 kap. 5 § rättegångsbalken innebär att en polisman själv får fatta beslut om husrannsakan även i vissa situationer *utan* att det föreligger fara i dröjsmål. Från moderat sida har vi i andra sammanhang motsatt oss att enskild polisman ges möjlighet att genomföra husrannsakan utan att fara i dröjsmål föreligger. Detta har vi gjort med hänvisning till regeringsformens bestämmelser angående medborgarnas skydd mot integritetskränkning, bl.a. husrannsakan. Denna uppfattning har fått stöd i det yttrande justitiekanslern har avgivit angående tillämpningen av 28 kap. 5 § rättegångsbalken.

Justitiekanslern redovisade att huvudregeln är att husrannsakan endast skall få beslutas av förundersökningsledare, åklagare eller rätt. Anledningen till detta är att de överväganden som måste göras oftast är av så grannliga natur att det bör överlämnas åt rättsbildad personal att göra bedömningar i sådana frågor. Justitiekanslern uttalar:

Enligt min mening bör det därför inte utan starka skäl anförtros åt en enskild polisman att själv fatta beslut om husrannsakan.

I sitt yttrande uttalar justitiekanslern vidare:

Det förhållandet att en åtgärd kan genomföras på ett lättare eller bekvämare sätt för myndigheten får inte utgöra motiv för att tillåta ingrepp mot den enskildes personliga frihet och integritet. Bestämmelserna i regeringsformen om grundläggande fri- och rättigheter och andra bestämmelser som syftar till att ge garantier åt enskilda, då deras intressen står emot allmänna intressen, bör tolkas till förmån för den enskilde. Möjligheterna att bestämma inskränkningar i enskilda intressen bör med det synsätt som den nya regeringsformen ger uttryck för utnyttjas med försiktighet (se Holmberg - Stjernquist, Grundlagarna s. 20).

Justitiekanslern konstaterar vidare att möjligheterna till snabba och effektiva ingripanden med husrannsakan knappast blir åsidosatta om polisens rätt att själv fatta beslut inskränks till situationer då fara är i dröjsmål.

Justitiekanslern har mot den bakgrunden föreslagit att en polisens rätt att själv fatta beslut om husrannsakan enligt rättegångsbalken inskränks uttryckligen till fall då fara är i dröjsmål. Detta förslag har fått starkt stöd vid remissbehandlingen. Förslaget har tillstyrkts av bl.a. JO, hovrätten för

Västra Sverige, Stockholms tingsrätt, ett flertal överåklagare och Advokatsamfundet.

Mot. 1988/89
Ju23

Med hänvisning till vad ovan anförts menar vi att övertygande skäl talar för att JK:s förslag angående polismans rätt till husrannsakan genomförs.

Det bör ankomma på vederbörande utskott att utforma erforderlig lagändring.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen beslutar att polismans rätt att själv fatta beslut om husrannsakan enligt rättegångsbalken inskränks till fall då fara är i dröjsmål.

Stockholm den 5 april 1989

Rolf Dahlberg (m)

Allan Ekström (m)

Ewy Möller (m)

Charlotte Cederschiöld (m)

Filip Fridolfsson (m)

Eva Björne (m)

Carl G Nilsson (m)

Jerry Martinger (m)

Göthe Knutson (m)

Anders Andersson (m)

Göran Ericsson (m)

Inger Koch (m)